

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief Voortgang financieel beheer Ministerie van VWS (Kamerstuk 35 925 XVI, nr. 28).

De fungerend voorzitter van de commissie,
Kuiken

De adjunct-griffier van de commissie,
Krijger

Inhoudsopgave	blz.
I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
– VVD-fractie	2
– D66-fractie	4
– CDA-fractie	5
– SP-fractie	7
II. Reactie van de Minister	7

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brief over de voortgang van het financieel beheer van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Deze leden hebben daarover nog een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de VVD-fractie vinden het belangrijk dat het financieel beheer op orde is. Het gaat hier uiteindelijk wel om belasting- en premiegeld waarmee zorgvuldig omgesprongen moet worden. Het parlement moet ook tijdig en goed geïnformeerd worden. Dat geldt ook in tijden van crisis, aldus wil dat niet zeggen dat het een vrijbrief is.

De leden van de VVD-fractie vragen allereerst of het financieel beheer bij het Ministerie van VWS in 2021 zodanig op orde is c.q. was, dat een goedkeurende verklaring kan worden afgegeven. Zij vragen of de (ernstige) onvolkomenheden daadwerkelijk zijn weggewerkt. Zij vragen daarbij ook welke (ernstige) onvolkomenheden nog resteren. De leden van de VVD-fractie vinden het teleurstellend dat de resultaten van de verbetering van het financieel beheer nog onzeker zijn en (nog) niet altijd meetbaar. Wanneer is dit wel duidelijk? Wat is wel meetbaar en zichtbaar verbeterd? De leden van de VVD-fractie vinden het zorgelijk dat de Auditdienst Rijk (ADR) ook constateert dat het hen op dit moment niet duidelijk is welk effect de voorgenomen maatregelen hebben op de verantwoording 2021 door het Ministerie van VWS en dus op de controleverklaring bij het jaarverslag. Hoe kan dit?

Voorts lezen de leden van de VVD-fractie dat het project «kraan dicht» zich richt op de corona-gerelateerde uitgaven (de Programmadirectie Covid-19 en Dienst Testen). Dit project voorziet in een extra inzet vanwege het omvangrijke budgettaire beslag dat nog steeds gemoeid is met de coronamaatregelen. Er zal door een multidisciplinair team vanuit verschillende invalshoeken en kennis meegekeken worden. Worden er naast meekijkende aspecten nog nadere acties ingezet om direct verbeteringen door te voeren? Zo ja, welke acties zijn dit? Zo nee, waarom niet?

De leden van de VVD-fractie lezen voorts dat het advies van KPMG wordt omgezet naar een projectplan «structurele borging». Gaat er over dit projectplan ook een audit of second opinion plaatsvinden door bijvoorbeeld de ADR over de vraag of dit voldoende is? Wanneer is dit projectplan gereed? Wanneer kan dit naar de Kamer gestuurd worden? Welke stappen kunnen op korte termijn al gezet worden om het financieel beheer structureel goed te borgen? Deze leden vragen verder wat gedaan zal worden aan een betere aansturing op financieel beheer vanuit de top, meer betrokkenheid en bewustzijn ten aanzien van financieel beheer in de breedte van de organisatie en de verbetering in het tussentijds monitoren.

Genoemde leden vinden het namelijk belangrijk dat het uiteindelijk niet blijft bij pleisters plakken en fouten herstellen, maar dat het gaat om het proces gewoon goed in de vingers hebben en fouten voorkomen.

De leden van de VVD-fractie lezen in de voorliggende brief dat in 98% van de corona-gerelateerde verplichtingen het parlement tijdig is geïnformeerd. Dat is natuurlijk mooi. Maar van 116 miljoen euro is nog niet definitief bekend of het parlement tijdig is geïnformeerd. Hoe is dit mogelijk?

De leden van de VVD-fractie lezen dat met het rapport Van Berkel Professionals de voorraadadministratie op orde kan worden gebracht. Wanneer is dit daadwerkelijk op orde?

De leden van de VVD-fractie vragen voorts hoe de tekst in de voortgangsrapportage over de zorgbonus gezien moet worden in relatie tot het bericht van RTL Nieuws van 27 december 2021¹ over fraude met de zorgbonus door spookpersoneel en dubbele premie voor directeurs. Waarom wordt in de voortgangsrapportage niet gesproken over de mogelijkheden van fraude met de zorgbonus?

De leden van de VVD-fractie constateren dat nog steeds veelvuldig gebruik wordt gemaakt van de spoedprocedure, dat wil zeggen dat er reeds geld is uitgegeven voordat dit is goedgekeurd door het parlement. Hoe kan dit in de toekomst (verder) worden beperkt?

De leden van de VVD-fractie constateren dat de ADR nog kritisch is over de voortgang van het herstel van het financieel beheer bij het Ministerie van VWS. De financiële administratie komt niet altijd overeen met de werkelijkheid. Verplichtingen en betalingen zijn niet altijd goed te koppelen. Het Ministerie van VWS kan dit zelf corrigeren. Waarom is dit nog niet op orde? Welke verbeteracties worden hierop gezet?

De leden van de VVD-fractie vragen voorts naar de stand van zaken en voortgang met betrekking tot de risicoregeling en de daarvoor vooraf benodigde toetsingskaders. De ADR concludeert dat hierover nog geen duidelijkheid is.

De leden van de VVD-fractie zijn van opvatting dat ook de problemen rondom staatssteun en informatiebeveiliging opgelost moeten worden, want dit zijn problemen die al veel langer spelen. Welke acties worden hiervoor ondernomen? Wanneer kunnen deze opgelost zijn? Wat wordt gedaan om de frauderisico's te beheersen? Hoe ziet het fraudebeleid eruit bij het Ministerie van VWS?

De leden van de VVD-fractie hebben eerder aangegeven het opmerkelijk te vinden dat de kennis over inkoop, subsidie, staatssteun, aanbesteding, financieel beheer en de Comptabiliteitswet 2016 bij het Ministerie van VWS beperkt gebleken is. Wat is hier in de afgelopen periode aan gedaan? Wat zal hier nog aan gedaan worden? Wat hebben andere ministeries, zoals Financiën, de afgelopen tijd gedaan om het financieel beheer bij het Ministerie van VWS verder te verbeteren? Wat is de rol van het Ministerie van Financiën in het hele proces in de afgelopen tijd, maar ook de komende tijd?

¹ RTL Nieuws, 27 december 2021, «Fraude met zorgbonus: spookpersoneel en dubbele premie voor directeurs»

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van zowel de brief van de regering over de voortgang van het financieel beheer van het Ministerie van VWS als van de bijbehorende bijlagen: het interim-auditrapport Ministerie van VWS 2021 en de Rapportage financieel beheer VWS. Zij zijn van mening dat uitgaven van de overheid rechtmatig en zorgvuldig moeten worden gedaan, ook in tijden van crisis. Om deze reden hebben zij nog een aantal vragen.

De leden van de D66-fractie vragen naar de toezegging die de Minister van Financiën op 14 december jongstleden heeft gedaan tijdens het plenaire debat in de Tweede Kamer over de Najaarsnota 2021,² namelijk om een extra brief naar de Kamer te sturen over de berichtgeving dat mondkapjes voor een aanzienlijk lagere prijs dan de inkoopprijs, zijn doorverkocht naar derde partijen. Deze leden zijn bekend met de brief die de demissionaire Staatssecretaris van VWS stuurde op 10 december jongstleden,³ waarin hij aangaf dat de mondkapjes voor een marktconforme prijs zijn doorverkocht. Desalniettemin vragen deze leden aan de Minister waar de berichtgeving van onder andere de Volkskrant vandaan kwam. Zij vragen om dit te onderzoeken.⁴

De leden van de D66-fractie vragen de Minister van VWS voorts wanneer de onderzoeksresultaten te verwachten zijn van de grotere inkopen van persoonlijke beschermingsmiddelen door het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH) in opdracht van het Ministerie van VWS. In het bijzonder de opdrachten van meer dan 100 miljoen euro, waaronder de inkoop bij Relief Goods Alliance B.V.

De leden van de D66-fractie vragen wanneer de Minister de Kamer kan informeren over de uitkomsten van de twee onderzoeken van EY naar de voorraad inzake medische hulpmiddelen.

De leden van de D66-fractie vragen de Minister om toe te lichten waarom de Kamer pas opnieuw na de afsluiting van de verantwoording over het jaar 2021 (na 15 maart 2022) geïnformeerd zal worden over de voortgang van de maatregelen bij VWS. Vooral als volgens de ADR de eerste resultaten van de maatregelen reeds in het vierde kwartaal van 2021 werden verwacht. Kan de Minister vóór het opstellen van de verantwoording over 2021 nogmaals rapporteren over de voortgang die wordt geboekt bij de verbeteringen in het financieel beheer?⁵

De leden van de D66-fractie vragen de Minister aan te geven tot wanneer er tijdelijke uitzonderingsregels rond het financieel beheer, bedoeld om crisismaatregelen te faciliteren en tekortkomingen en onrechtmatigheden te voorkomen, acceptabel zijn en wanneer de reguliere processen hier weer van toepassing zullen zijn.

De leden van de D66-fractie constateren dat er in de afgelopen periode veel gebruik is gemaakt van artikel 2.27, tweede lid, van de Comptabiliteitswet 2016, zodat uitgaven snel konden worden gedaan. Kan de

² Documentnr. 2021D49917 (stenogram debat over de Najaarsnota 2021 (Kamerstuk 35 975, nr. 1) Toezegging richting het lid Hammelburg in de tweede termijn van de kant van de regering.

³ Kamerstuk 32 805, nr. 128

⁴ De Volkskrant, 13 december 2021, «Zomaar uitdelen was geen optie, dus dumpst overheid mondkapjes nu bij buitenlandse opkopers» <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/zomaar-uitdelen-was-geen-optie-dus-dumpst-overheid-mondkapjes-nu-bij-buitenlandse-opkopers~b50b74da/>

⁵ Kamerstuk 35 830, nr. 9 <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021Z10332&did=2021D22646>

Minister aangeven hoe wordt bepaald wat «nieuw beleid» is en wat «lopend beleid» is?

De leden van de D66-fractie vragen de Minister om aan te geven welke stappen in de afgelopen tijd gezet zijn om alle onrechtmatigheden over 2020 en 2021 in beeld te brengen en te corrigeren. Kan hij bevestigen dat de komende tijd geen aanspraak zal worden gemaakt over bijvoorbeeld aangegane garanties in 2020 en 2021 waar de Kamer niet tijdig of niet juist over geïnformeerd is?

De leden van de D66-fractie lezen in de brief van 26 oktober 2021⁶ dat de Minister aangeeft dat in 2021 de Kamer voor 98% tijdig is geïnformeerd over de uitgaven van het ministerie. Kan de Minister aangeven of dit ook betekent dat de Kamer voor hetzelfde percentage *volledig* is geïnformeerd, om zo haar budgetrecht goed te kunnen uitoefenen? Deze leden vragen of tekortkomingen in het financieel beheer en onrechtmatigheden in de uitgaven en/of verplichtingen over het jaar 2021 verder kunnen worden teruggedrongen door verdere (tijdelijke) uitbreiding van het aantal fte in de financiële functie op het Ministerie van VWS. Zo nee, waarom niet? Zo ja, waarom heeft de Minister daartoe (nog) niet besloten?

De leden van de D66-fractie vragen voorts of de Minister de Kamer kan informeren over de vraag of de Kamer bij alle risicoregelingen vooraf het benodigde toetsingskader heeft ontvangen, en wat de actuele stand van zaken is van openstaande garanties.

De leden van de D66-fractie vragen wat de uitkomst is van het overleg met de Minister van Financiën over de tijdelijke ontheffing van de noodzakelijke bankgaranties voor voorschotten van meer dan 500.000 euro. Kan de Minister aangeven wat hiervan naar zijn mening de risico's zijn?

De leden van de D66-fractie vragen vervolgens welke correcties zijn aangebracht in de financiële administratie om ervoor te zorgen dat verplichtingen en betalingen volledig aan elkaar kunnen worden gekoppeld. Welke maatregelen zijn genomen om de mismatch in de toekomst te voorkomen?

De leden van de D66-fractie vragen of de Minister kan aangeven hoe de financiële functie binnen het ministerie beter in positie gebracht zal worden om het niet-tijdig en onvolledig informeren van de Kamer in de toekomst te voorkomen. Kan de Minister ook aangeven hoe de betrokkenheid van het Ministerie van Financiën bij het aangaan van verplichtingen en uitgaven wordt verbeterd?

De leden van de D66-fractie vragen tot slot welke mogelijkheden de Minister ziet om op korte termijn de belangrijkste knelpunten binnen de ambtelijke organisatie van VWS, zoals verwoord in de bijlage bij deze brief, het rapport van KPMG, te verhelpen zodat de hersteloperatie adequaat kan worden ingezet. Welke rol ziet de Minister daarbij weggelegd voor de politieke en ambtelijke top van zijn departement?

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister over de voortgang van het financieel beheer van het Ministerie van VWS. Deze leden hebben hier enkele vragen bij.

⁶ Kamerstuk 35 925 XVI, nr. 28

De ADR constateert dat de eerste resultaten van de maatregelen in het vierde kwartaal van 2021 worden verwacht. De leden van de CDA-fractie vragen of de Minister daar nu wat over kan antwoorden, aangezien het vierde kwartaal van 2021 inmiddels voorbij is.

De Minister schrijft op bladzijde 4 van de voorliggende brief dat er onder andere een handleiding externe inhuur komt en een handleiding om te voldoen aan de Comptabiliteitswet 2016, artikel 2.27, tweede lid. De leden van de CDA-fractie vragen of de handleidingen inmiddels inderdaad beschikbaar zijn en of deze ook worden toegepast. Zo ja, hoe wordt dat gemonitord?

De Minister schrijft op bladzijde 6 van de voorliggende brief dat de 25 grootste corona-gerelateerde verplichtingen in 2021, met een totale omvang van circa 7 miljard euro, gecontroleerd zijn. De leden van de CDA-fractie begrijpen uit deze brief, op bladzijde 5, dat de totale verplichtingen voor corona-gerelateerde uitgaven in 2021, 14,3 miljard euro zijn. Dat betekent dat dus slechts circa 50% gecontroleerd is. Deze leden vragen wanneer de controle compleet zal zijn uitgevoerd. Om hoeveel organisaties gaat het bij de resterende 50%? Uit het zorgbonus overzicht blijkt immers dat met name kleinere organisaties er oneigenlijk gebruik van hebben gemaakt.

De leden van de CDA-fractie lezen voorts op bladzijde 6 van de brief dat waar mogelijk inkoopdossiers op orde worden gebracht. Genoemde leden vragen in welke situaties dat niet mogelijk is, en om welke redenen dat niet mogelijk is.

De leden van de CDA-fractie vragen voorts of de Minister kan aangeven in welke soort situaties er geen bankgaranties gevraagd worden. Zij vragen of er, ongeacht de grootte en/of aard en/of risico van de organisaties, onder de 500.000 euro helemaal geen bankgaranties nodig zijn. Gelden niet voor alle ministeries dezelfde regels met betrekking tot het vragen van bankgaranties?

De leden van de CDA-fractie lezen op bladzijde 7 dat het binnen het Ministerie van VWS ontbrak aan een centrale regie op het voorraadbeheer en inzicht in de volledigheid van de aanwezige voorraden. Deze leden vragen hoe dan destijds bepaald werd dat er besteld moest worden. Hoe wordt dan bepaald wanneer bijvoorbeeld de expiratedatum nadert? Winkeliers hebben dit al jaren geautomatiseerd. Heeft het ministerie nu ook een dergelijk systeem of wordt nu alles handmatig gedaan?

De ADR constateert dat de financiële administratie niet altijd overeenkomt met de werkelijkheid en dat verplichtingen en betalingen niet altijd goed zijn te koppelen. In hoeverre is dit gecorrigeerd, zo vragen de leden van de CDA-fractie. Wanneer zal een ict-systeem actief worden zodat dit niet meer kan gebeuren?

Begrijpen de leden van de CDA-fractie het goed dat de omvang van de financiële functies 184,9 fte bedroeg in 2009 en 359,0 fte in 2021? Concluderen deze leden terecht dat er nog zeer veel handmatig gebeurt, want indien zoals bij andere organisaties processen geautomatiseerd zouden zijn, dat tot een vermindering van het aantal fte zou moeten leiden?

De leden van de CDA-fractie vragen of gewerkt wordt aan een crisis-handboek zoals KPMG adviseert. Zo ja, wanneer is dat gereed?

De leden van de CDA-fractie vragen of de Minister verder enige inzage kan geven in de vraag hoe de benodigde cultuurverandering wordt aangepakt.

In de motie Van den Berg⁷ over aanbesteden staat het volgende:

«Dat openbare aanbestedingen in relatie tot organisaties die al jarenlang subsidierelaties met het ministerie hebben, zoals de Luisterlijn, Nictiz en het Capaciteitsorgaan, onwenselijk zijn; overwegende dat iedere directe gunning uiteraard wel apart onderbouwd moet worden; verzoekt de regering, voor dergelijke duurzame subsidierelaties met vertrouwde partijen directe gunning met goede onderbouwing als voorkeursoptie te behouden.»

De leden van de CDA-fractie begrijpen uiteraard dat de Minister niet *contra legem* kan handelen. Maar kan de Minister aangeven dat, indien hij van zijn ruime beleidsvrijheid gebruikt maakt, hij bij de Luisterlijn, Nictiz en het Capaciteitsorgaan niet hoeft aan te besteden? Kan hij een overzicht geven van alle organisaties die hieronder vallen dan wel onder kunnen vallen als deze beleidsvrijheid wordt genomen?

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brief Voortgang financieel beheer Ministerie van VWS en hebben hierover nog een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de SP-fractie lezen dat het parlement bij 1,3% tot 2% van de corona-gerelateerde verplichtingen niet tijdig is geïnformeerd. Zij vragen wanneer deze verplichtingen precies zijn aangegaan. Was dit voor of na het opstellen van het programma verbetering financieel beheer Ministerie van VWS?

De leden van de SP-fractie vragen de regering hoe het momenteel staat met de verkenning naar de zorgbonus voor pgb-zorgverleners, die enkel zorg verlenen via de Zorgverzekeringswet. Is inmiddels al meer bekend over de vraag hoe zij aanspraak kunnen maken op een zorgbonus?

De leden van de SP-fractie lezen in de monitor op het gebied van de kwaliteit van het financieel beheer en de voortgang van het programma dat er ten opzichte van 2020 in 2021 verbeteringen in gang zijn gezet, maar dat betreffende het financieel beheer, het subsidiebeheer, het inkoopbeheer en de structurele borging op veel punten nog niet wordt voldaan aan de norm. Wanneer verwacht de Minister dat wel weer aan deze norm voldaan wordt?

II. Reactie van de Minister

⁷ Kamerstuk 35 830 XVI, nr. 12